

odezwę: »Augustyn Iturbide przekonany, że odezwa jego była nipotrzbna, i że jego zawód polityczny nie mógł się zgodzić z bezpieczeństwem i pomyślnością kraju, dręczony wyrzutami sumienia z powodu niedołęznego zamachu na naszą narodową wolność, błagał wspaniałomyślności tego szlachetnego narodu, ażeby mu przebaczył błędy i ażeby pozwolił szukać w jakim dalekim kraju spokojności sumienia, gdzie, jeżeli być może, chce zapomnieć o owych nieszczęściach, któremi ludzkość uciskała. Mieszkańcy Veracruz! Jutrzenka wolności wschodzi dla nas! Kongres samowładny stale wykonywać będzie zamiar naszego odrodzenia się, który przez was powstał i był wspierany orężem wojska wybawczego. Cieszymy się wspólnie, że przeminęły nieszczęścia wniecające nasze wewnętrzne rozterki, i że wszyscy połączyli się ku obronie wolności i niepodległości oyczyzny.« — Wojsko wybawcze uznało dawny przez Ex-Cesarza przemocą rozwiązany Kongres i poprzysięgło mu postuszeństwo. Dnia 19. uwiadomił Augustyn Iturbide Kongres o złożeniu korony. Wojsko wybawcze weszło do Meksyku, a Iturbide nieczynił nawet żadnego oporu, chociaż mu radzili to niektórzy jego przyjaciele. Zrobił trzy następujące przełożenia: 1) Ażeby nie wojsko, ale Kongres rostrzygał los jego. 2) Ażeby mu pozwolono było pod zastawą Jenerała Bravo udać się do Tulancingo, żkąd miał zamiar ze swoją rodziną i z majątkiem udać się do Jamaiki. 3) Ażeby wojsko znajdujące się przy nim wcielone zostało do wojska wybawczego. — Odpowiedziano mu na to. 1) Że niewolno mu udawać się ani do Tulancingo, ani do Jamaiki. 2) Jeżeli mu pozwolą w którą udać się stronę, natenczas zastawić go będą Jenerał Bravo i jego wojsko. 3) Co się ma stać z wojskiem jego, nad tćm dopiero naradzać się będą.

Brazylia i Portugalia.

Podług listów z Lizbony z d. 17. z. m. Hrabia Amarante przybył nie dawno z Beneventu w 2000 ludzi wojska liniowego i w 600 do 800 wieśniaków na granice Portugalskie; sądzono, że zechce przejść rzekę Duero.

Do Strazburga przybyło d. 13. Czerwca o 3 godzinie minucie 55 po południu następujące telegraficzne doniesienie wyszłe z Paryża o 11 godzinie przed południem:

Minister Spraw Wewnętrznych do Prefekta Niższego Renu.

»Dnia 27. Maia oświadczyło się wojsko Portugalskie przeciw konstytucyi.«

Monitor z dnia 13go Czerwca umieścił następujące telegraficzne doniesienie z głównej kwatery w Madrycie z d. 9. o godzinie 10. przed południem, nadeszłe do Baionny dnia 12. z rana:

Jenerał Major do JW. Ministra Woyny:

»D. 27. Maia wojsko Portugalskie oświadczyło się przeciw Konstytucyi. Infant, Don Miguel, stoi na czele tegoż wojska, za którego przykładem poszła cała osada Lizbony, oprócz iednego tylko pułku. Król zaś obazał swoje przywiązanie do Konstytucyi. Stany ogłosiły się nieustającemi. Posiedzenie z d. 30. było bardzo burzliwe. Król Jmć wybrał nowych Ministrów z Członków Stanowych.«

»Przypis. Niepogoda przerwywająca teraz telegraficzną korespondencyją nie dopuściła rozpoznać, czyli to telegraficzne doniesienie na tćm zakończone było.«

Hiszpania.

Dziennik rozpraw z d. 12. Czerwca zawiera następujące wiadomości od wojska Hiszpańskiego z Madrytu z d. 6. Czerwca:

»Dywizya Jenerała Bourke zajął Leon od 31. Maia. Dzisiaj odebraliśmy bliższe szczegóły o potyczkę wydaną d. 2. Czerwca przez Jen. Laroche Jaquelin pod Astorgą. Wojsko nasze złożone z 200 piechoty i ze 100 jazdy napadło na nieprzyjacielską straż tylną składającą się z 3000 żołnierzy, między którymi było 300 konnicy. Wojsko nasze ścigało ją o półtóry mili od miasta, zabiło 12 do 15 i zabrało 150 ludzi w niewolę. Liczą między tymi Marszałka polnego Santiago Wall i naczelnika szwadronu Manuela Maria Ramero.

Wspomniona gazeta dostała przez nadzwyczajną sposobność następującą wiadomość z Madrytu z d. 6. Czerwca: »Pewna zupełnie wiarygodna osoba, która opuściła Sewillę d. 2. Czerwca, przybyła dnia wczorajszego wieczorem do Madrytu. Osoba ta opowiadała, że w Sewilli było wielkie poruszenie, i że batalion marynarki okazywał zamiar przeszkodzenia wyjazdowi Króla Jmci z Sewilli.

Rejencya urzadzła K. Hiszpańską gwardyją, a za dni kilka mają być uzupełnione owe 6000 żołnierzy, których to wojsko miało d. 7. Czerwca.

Hiszpański rojalistyczny oddział z 3000 ludzi złożony szedł przed kolumną Francuską, która z Madrytu wyruszyła przez Kordowe do Sewilli. Te szczątki wojska Stanów które pozostały się Pułkownikowi A bad zwanemu Chalco, rozprószyły się różnemi kierunkami i przybyły do Sierra-Morena. Wszystko to

spodziewać się każe, że przez słowny przechód pod Despena-Perros przejdzie wojsko Francuzkie bez przeszkody, i że równie iak i pod Somo-Sierra ten przechód także nie odznaczy się żadną potyczką; Iud Hiszpański poczytuie wszędy Francuzów za swoich wy-bawców.

Inny Hiszpański oddział z 3. do 4000 Iudzi złożony, ciągnie z Jenerałem Bourmontem i w tøy chwili przechodzi przez Estremadurę celem udania się do Sewilli przez Truxillo i Merydę. W przypadku postępować także będzie i ku Badajoz, gdyby Stany, co wszelako iest niepodobną rzeczą, udać się tam chciaty.

Dziennik rozpraw z d. 12go donosi z Puycerdy pod d. 2. Czerwca, że podług zeznania iednego zbiega, Zorraquin naczelnik głównego sztabu w wojsku Miny umarł w Cordonie zawieszony tam z powodniewicz-kich ran otrzymanych pod Vichem d. 26. Maia.

Podług Gazet Paryzkich wydał Xiążę Angouleme z powodu zaprowadzenia Rejencyi Hiszpańskię następujące oświadczenie:

My Ludwik Antoni Artois, Syn Francyi, Xiążę Angouleme, naczelny Jenerał wojska Francuzkiego w Hiszpanii.

Uważając na postanowienie nasze z d. 23. b. m. zwołujące Rady Kastylji i Indyi celem wyboru współczłonków mających składać władzę rządową Królestwa.

Uważając także na postanowienie Rad połączonych z dnia tego samego wyznających, że podług praw kraju Rady te nie mają mocy same mianować Rejencyi, lecz, że poczytuia sobie za obowiązek, przełożyć Nam spis osób najsłodszych do piastowania tøy dostojności.

Przeglądając w skutku niniejszego postanowienia d. 24go przelożoną nam listę, zawierającą następujące nazwiska:

Xiążęcia de l'Infantado, Xiążęcia de Montemart, Barona d'Eroles, Biskupa Osmy, D. Antonia Gomez Calderona.

Oświadczamy w imieniu J. K. Mości Króla Francyi, Naszego Pana i Wujka, że wyżę wyrażonych współczłonków uznaiemy za Rejencyą Królestwa podczas niewoli Króla Ferdynanda VII.

Dan w naszey głównej kwaterze w Madrycie d. 25. Maia 1823.

Ludwik Antoni.

Na rozkaz Xiążęcia naczelnego Wodza:

Radca Stanu, Kommissarz cywilny

Króla Jmci Chrześcijańskiego

Martignac.

Wielka Brytania i Irlandya.

Odezwa Królewska wydana d. 6. Czerwca z Carltonhouse nakazuje wykonanie prawa przeciw zaciągowi poddanych Angielskich do obcęj służby i przeciw uzbraianiu okrętów Angielskich przeznaczonych na wojskową wyprawę bez Królewskiego zezwolenia. Wspomniona odezwa tak się zaczyna: »Rozważywszy, że w terażniejszym czasie nieprzyjaźń zachodzi między wielu Państwami Europy i Ameryki, a że Króla postanowieniem iest najsłodszą zachowywać neutralność; gdy się o tøm JKMość dowiedział, że usiłują pozyskać sobie poddanych Angielskich, by byli uczestnikami tych nieprzyjacielskich kroków, a oni bez pozwolenia Królewskiego przyymnią tak lądową, iak i morską służbę, zwłaszcza, że wiadomy iest powszechnie akt Króla Jerzego III. wydany w 59tym roku iego Rządów i t. d.«

Francya.

JKMość dawał d. 7. Czerwca prywatne posłuchanie Hrabiemu Butturlin, Adjutantowi Cesarza Rossyjskiego i Margrabiemu Talaru, Francuzkiemu Posłowi przy Rejencyi Hiszpańskię, którzy to obadway mieli odieżdżać do Madrytu.

W Numerze 73. Gazety naszey wspomniane Królewskie rozporządzenie, mianujące Marszałka Margrabię Lauristona dowódcą drugiego odwodowego oddziału, opiewało wyraźnie, że oddział ten, który dotąd nie istnieje, zostanie utworzony. Planem iest połączyć dwie dywizye złożone z 15,000 żołnierzy i nadać im z iednëj strony związek z oddziałem Xiążęcia Hohenlohe, a z drugiey strony z wojskiem Katalońskiem. Dywizye te przejdą tylko w potrzebie granice.

Margrabia Talaru, Par Francyi i Grand Hiszpanii pierwszëj klasy, odiechał d. 1. Czerwca wieczorem z Paryża do Madrytu. P. Gabriac, pierwszy Sekretarz Poselstwa miał udać się za nim d. 9. t. m.

JX. Giustiniani, Nuncyusz Jego Świątobliwości przy Królu Jmci Katolickim oczekuje w Bordeaux przybycia Posłów Mocarstw Europejskich i dopiero z nimi uda się do Madrytu.

Gazety Paryzkie wspominają o zbiegowisku Ludu w Lugdunie, które wydarzyć się miało d. 2. Czerwca o godzinie 8mëj wieczór. Powybijano okna pewnemu kramarzowi w iego sklepie, straż poymała dwie osoby. Pospólstwo oparło się temu, dosyć, iż potrzeba by-

do sprowadzić wojsko. — W Paryżu zaszły także niepokoje w d. 3. Czerwca, jako wrocznicę śmierci nieszczęśliwego Lallemanda, lecz wnet usmierzone zostały.

Monitor z dnia 10. Czerwca umieścił Królewskie rozporządzenie, podług którego 60 szwadronów rozporządzeniem Królewskiem utworzonymi być mających, urządzone i do nich 10 pułków dragonii i 20 strzelców konnych wcielonych być ma, aby każdy z tych pułków obeymował po 6 szwadronów.

T u r c y i a.

Dostrzegacz Anstryjacki z d. 21. Czerwca zawiera, co następuje:

— *Z Konstantynopola d. 26. Maia.* —

Dnia 10. t. m. rozpoczął się Mahometaniski miesiąc postu Ramadan. Zdać się, że i ta pora roku dawniej bezprawiami odznaczana, tą razą przejdzie w nieprzerwaną spokojność. Środki zapobiegające nieporządkom w wojsku Janczarów są ciągle ostre; w tych dniach nawet dano tego odstraszący przykład. Usta 5qtéy Orty wygnany od nieiskiego czasu do Azji, ośmielił się z kilkoma towarzyszami swojego losu udać się potajemnie na Europejskie brzegi i sądził, że w pobliżności Stolicy znajdzie bezpieczeństwo w dawnych koszarach Janczarskich u Daud Baszy, które od niepamiętnych czasów miały przywilej być nie naruszonym przytułkiem dla każdego zbiega i zbrodnia; miał nawet z tego mniemanego schronienia występne związki z niektórymi Yamakami warownych zamków na Bosforze. W. Sultan dowiedziawszy się zeszłego Piątku o tym wypadku, natychmiast udał się uroczyscie do meczetu i rozkazał Adze Janczarów, ażeby karygodnego Ustę i wszystkich łączących się z nim dostawił żywych lub nieżywych. Aga Janczarów zbliżył się z licznym wojskiem do wyższych wzmiankowanych koszar, bez oporu wydano mu Ustę, który wraz ze swoimi towarzyszami uduszony został, a zwłoki ich wystawiono publicznie przed domem Janczarów.

Chociaż Dardanella nie wiele są ztąd oddalone, nie wszelako nie wiemy z pewnością o obrotach floty pod Kapudanem Baszą. Podług niektórych okręgowych wiadomości widzi-on ją koło Mitylenu, a inni zapewniają, że W. Admirał nie przebył dotąd Hellespontu i miał zamiar oczekiwać Święta Bayramu.

O nowszych zdarzeniach w głębi Morei wiadomo tu tylko, co następuje: Senatorowie

i Ministrowie wygnani przez Kolokotroniego z Napoli di Romania, odbywali naprzód swój kongres w Astro, miejsce oddalonym o mil 10 od owego miejsca, a potem przenieśli go do Trippolizy. Kolokotroni złożył dane mu Prezydentostwo i objął godność Ministra Spraw Zewnętrznych, sprawowaną dotąd przez jego zaufanego przyjaciela Negri. Na jego miejsce przewagą wioskowości i uporem politycznego stronnictwa mianowany został Prezydentem znany Pietro Mauro-Michali, Bey Mainotów — z pokolenia, którem wszyscy Grecy pogardzają. Oświadczył potem Kolokotroni, że, jak dotąd, całemi sitami swoimi wspierać będzie sprawę powszechną pod tym atoli warunkiem, ażeby od nikogo nie odbierał rozkazów. Wyprawił posiłki dla Odysseusza celem obrony przełazów Tessalskich. I Bozzari objął znowu dowództwo na granicach Akarnanii. Wieść przybyła ze Smyrny o wkroczeniu Turckiego wojska do Morei jest widocznie nieudowodnioną.

W Azji znacznie polepszyło się położenie W. Porty. Szach Perski stracił wszelką skłonność do wojny i rozpoczęte w Erzerum układy usiłnie wszelkim sposobem przyspieszyć. Basza Acry, Abdullah, którego długie opieranie się nie mało szkodziło W. Portcie, poddał się naraście i do łaski przyjeży został. Było to dziełem Baszy Egiptu, który przy téj sposobności powtórnie wielką uczynił przysługę. Tenże kazał właśnie 6000 wojska posiłkowego wylądować w Kandyi. przezco powstańcy zmuszeni zostali odstąpić od oblężenia głównego miejsca Kanei wykonywanego z taką natarczywością, gdzie oprócz tego jeszcze i zaraza morowa panowała.

Podług ogłoszonego wykazu ceny chleba na czas od 1go do 31go Lipca 1823 ważyć powinny: bułka montowa po kr. 1/2, łót. 7 — detto po kr. 1, łót. 14 — bułka ordynaryjna po kr. 1/2, łót. 9 2/8 — detto po kr. 1, łót. 18 1/8 — bochenek chleba białego po kr. 1, łót. 27 5/8 — detto po kr. 3, funt 2 łót. 19 1/8 — detto po kr. 6, funt 5 łót. 6 1/8 — bochenek chleba śniadego po kr. 1, funt. 1 łót. 12 3/8 — detto po kr. 3, funt 4 łót. 5 3/8 — detto po kr. 6, funt 8 łót. 11 — bochenek chleba razowego po kr. 2, funt 3 łót. 12 1/8 — Funt mięsa na cały miesiąc b. kosztuje 2 kr. w M. H.

O zachowaniu tego wykazu przekonać się można na wadze ku temu pod ratuszem wystawioney; oraz wzywa się każdego, by wykroczenie przeciwne taryfie doniósł, a przez zatajenia imienia, przywołać odbierze nagrodę.